

Ouderbetrokkenheid in Brussel

Ouderbetrokkenheid gaat over de samenwerking en communicatie tussen onderwijs en ouders in de breedste zin van het woord, met als doel de ontwikkelingskansen en het welbevinden van de leerlingen te bevorderen. Ouderbetrokkenheid heeft niet alleen een positief effect op het welbevinden, de werkhouding en het sociaal functioneren van alle leerlingen, maar ook op hun cognitief functioneren en schoolprestaties. Een goede samenwerking tussen ouders en school is dus essentieel voor het verhogen van de ontwikkelingskansen van de leerlingen. Brussel wordt gekenmerkt door een grote culturele diversiteit, een meertalige bevolking en een hoog percentage kansarmoede. Veel kinderen groeien op in een kansarme situatie. Samenwerking en open communicatie tussen ouders en school is daarom niet steeds gemakkelijk, maar wel des te belangrijker.

Ouders en school zijn natuurlijke partners bij het ondersteunen van het leren en ontwikkelen van de leerlingen, maar vinden niet steeds de weg naar elkaar. Een sterk ouderbeleid verkleint de kloof tussen ouders en school. Een **gelijkwaardig partnerschap** tussen beide partijen is het streefdoel. De leerling is niet louter een lijdend voorwerp van dit partnerschap, maar wordt betrokken als mondige partij. In het samenspel tussen leerling, leraar en ouders, heeft ieder zijn eigen positie en verantwoordelijkheid. De school is bij het uitbouwen van deze relaties een professionele partner en neemt dus het voortouw. Een **positieve en open attitude** is daarbij de belangrijkste succesfactor. Openheid, respect en gelijkwaardigheid tussen ouders en school vormen de basis van wederzijdse betrokkenheid.

Het is essentieel dat school en ouders **elkaar leren kennen**. Hoe beter thuis- en schoolomgeving op elkaar aansluiten, hoe groter het welbevinden van de leerlingen is en hoe vlotter hun leerproces verloopt. Dit is dus belangrijk voor de leerlingen, maar komt ook de ouders en de school ten goede. Een school die haar ouders kent, kan gemakkelijker aansluiting vinden bij de thuisomgeving en ruimere leefomgeving van het kind. Leerkrachten die de ouders van de leerlingen uit hun klas beter leren kennen, kunnen hun klaspraktijk beter afstemmen op de interesses en de leefwereld van de kinderen. Daarnaast vindt er ook gemakkelijker afstemming plaats van de verschillende verwachtingen, ideeën en visies tussen school en ouders. In een krachtige relatie tussen ouders en school verdwijnen deze verschillen niet. Wel zijn beide partners zich bewust van de verschillen en worden deze bespreekbaar gemaakt. Zo krijgt de school ook zicht op de percepties en vaardigheden van haar ouders. Op die manier kan ze daar gericht op inspelen en de ondersteunende competenties van ouders versterken. Ouders kunnen zo het leren van hun kind beter ondersteunen.

De **samenwerking** tussen ouders en school kan zich afspelen op verschillende niveaus en in verschillende vormen. Op niveau van de individuele leerling betreft de school de ouders bij het leerproces van het eigen kind (bijvoorbeeld door gesprekken over de vooruitgang van het kind). Op klasniveau kunnen de ouders betrokken worden bij het leren in de klas (bijvoorbeeld door participatie tijdens een openklasmoment). Samenwerking met ouders kan ook vorm krijgen op

schoolniveau, wanneer rond de school gewerkt wordt als een instelling met een bepaalde visie, organisatie en afspraken (bijvoorbeeld via werkgroepen of de ouderraad). De school kan hierbij beroep doen op de feedback en inbreng van ouders. Zo wordt ouderbetrokkenheid een belangrijke motor voor schoolontwikkeling, verdere professionalisering en kwaliteitszorg. Elke vorm van samenwerking is een waardevol aspect van ouderbetrokkenheid. Over meeleven spreken we wanneer school, ouders en kinderen ervaringen en emoties delen. Samenwerking tussen ouders en school kan zich ook manifesteren als helpen. We denken dan aan onderwijsondersteunend gedrag (zowel thuis als op school) en het leveren van hand- en spandiensten. Is er sprake van een adviserende inbreng van zowel ouders als school, al dan niet structureel, dan bestaat de samenwerking uit meedenken. Meebeslissen tot slot betekent dat ouders mogen meebeslissen over hun kind en over aspecten van het klas- en schoolgebeuren, dankzij een structurele plaats binnen de schoolwerking. Men moet de samenwerking ook breder zien dan de school. Een ruimer samenwerkingsverband met **de omgeving van de leerlingen en de schoolbuurt** bevordert de ontwikkelingskansen en het welbevinden van alle Brusselse leerlingen.

Om de samenwerking te bevorderen werkt de school aan een **doelgerichte en constructieve communicatie** met de ouders. Zowel de school als de ouders moeten op regelmatige basis informatie uitwisselen met elkaar in het belang van het kind. Op regelmatige basis betekent dat er ook positief en toekomstgericht gecommuniceerd wordt, en niet slechts wanneer er problemen zijn. Belangrijk is dat de school steeds rekening houdt met de competenties en de voorkennis van de ouders, die dikwijls samenhangen met hun taalniveau, hun sociaal-economische situatie en hun culturele achtergrond. Communicatie met ouders moet dus ook een plaats krijgen in het taalbeleid van de school. Afhankelijk van de situatie en de noden schat de school in wat voor communicatie ze inzet: schriftelijke of mondelinge communicatie, een formele of informele stijl en spontane dan wel structureel ingebouwde momenten. Het gebruik van begrijpelijke taal staat voorop, eventueel ook visueel ondersteund. Dankzij een participerende luisterhouding is een informele gesprekshouding vaak het meest doeltreffende om tot een dialoog te komen.

Elk aspect van de school heeft met ouderbetrokkenheid te maken: inschrijving en onthaal, onderwijsaanbod, communicatiebeleid, taalbeleid, huiswerkbeleid, financieel beleid, zorgbeleid,... Het uitwerken van een doordacht **ouderbeleid** vraagt om een integrale en gecoördineerde aanpak, waarin rekening gehouden wordt met al deze aspecten. Het is daarbij aangewezen om ouders niet te sterk in te delen in doelgroepen, maar om inclusief te werken met alle ouders, met aandacht voor hun eigenheid. Zo kan de school maximaal inspelen op de aanwezige diversiteit. Dit laat de ouders ook toe om onderling diverse contacten op te bouwen. Welke keuzes de school ook maakt, bij het opstellen van een ouderbeleid zijn een open houding, kennis van elkaar, samenwerking en dialoog steeds de belangrijkste bouwstenen.

